

Осадча Лариса Василівна,

кандидат філософських наук,

доцент кафедри культурології та міжкультурних комунікацій

Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв

ФЕНОМЕН КОРЕЙСЬКОЇ ХВИЛІ ЯК ПРОЯВ МЕТАМОДЕРНОЇ ЮВЕНАЛІЗАЦІЇ КУЛЬТУРИ

У статті розглядається феномен поширення популярності «корейської хвилі» у сучасній глобалізованій культурі. Виділено такі риси корейської популярної культури, як візуальна естетичність, романтизм, наявність подвійного коду – іманентної культурному продуктові програми просування південнокорейського історичного та ціннісного нарративу на Заході. Запропоновано припущення про інструменталізацію «корейської хвилі» з метою поступового витіснення архетипу Чужого архетипом Свого для європейського глядача. Підкреслено «штучний», постіндустріальний характер «корейської хвилі», в основі якої стоїть виробництво культурних артефактів за жорсткими технологічними стандартами. Запропоновано метамодернізм як перспективну оптику концептуалізації феномену «корейської хвилі» у її несумісності з постмодернізмом: якщо постмодерну притаманний ліберальний цинізм та культурна втома, то корейську хвилю можна пояснити лише у світлі тенденції «нової щирості».

Ключові слова: корейська хвиля, метамодерн, ювеналізація, нова щирість, молодіжна аудиторія, фандом.

THE PHENOMENON OF THE KOREAN WAVE AS A MANIFESTATION OF METAMODERN CULTURE JUVENILIZATION

The article studies the phenomenon of the growing popularity of the “Korean wave” in modern globalized culture. The author highlights the following features of Korean popular culture, i.e., visual aesthetics, romanticism, a double code – the program promoting South Korean historical and value narrative in the West immanent in the cultural product. Assumptions have been made about the instrumentalization of the “Korean wave” to gradually displace the archetype of the Alien by the archetype of Own for the European audience. The “artificial”, post-industrial nature of the “Korean wave”, which is based on the production of cultural artifacts according to strict technological standards, is emphasized. Metamodernism is put forward as a promising optics of conceptualizing the phenomenon of the “Korean wave” in its incompatibility with postmodernism: if postmodernism is characterized by liberal cynicism and cultural fatigue, the Korean wave can be interpreted only in light of the trend of “new sincerity”.

Key words: Korean wave, metamodern, juvenilization, new sincerity, youth audience, fandom.

«Корейською хвилею» називають явище зростаючої популярності південнокорейського культурного продукту у світі. За статистичними даними, К-поп формує 2% ВВП країни (авіагалузь – 0.7%). Фандоми таких південнокорейських гуртів, як BTS, PSY, Big Bang, Super Junior, Exo, Wonder Girls, T-ara, зростають з року в рік. Концертні тури цих виконавців збирають глядачів з усіх континентів. Спостерігається прогресивне збільшення туристичної активності в Південній Кореї (15% зростання туристичного потоку в 2018 році, у порівнянні з 2017 роком). Якщо спершу світові чарти підкорила південнокорейська поп-музика, то в останні роки все більшу популярність у молодій публіки набуває серіальний продукт – дорами

та лакорни, – специфікою якого є легкий романтично-пригодницький сюжет з втішною розв’язкою, надзвичайно естетична візуальна картинка (це стосується як акторів, так і міського чи пейзажного фону), історичний контекст кінооповіді. Таким чином, застосовується принцип подвійного кодування, коли кожна категорія глядачів (обізнані й новачки) може виокремити зрозумілий для себе контекст, а з іншого боку – непомітно почати переймати прихований маніпулятивний нарратив про історичну глибину корейської культури, її велич у часи Середньовіччя, роль у Другій світовій війні, причини й специфіку вестернізації країни у ХХ столітті.

Завдяки виходу на широку, масову, молодіжну аудиторію, далекосхідна південнокорейська

культура перетворюється для європейського споживача з архетипу Чужого та щось Своє й зрозуміле. При тому, для умовного «підліткового глядача» теми й мотиви корейського культурного продукту є зрозуміліші, ніж постмодерні зарозумілі наративи втомленого Заходу.

Завдяки «корейській хвилі», нині Південна Корея асоціюється у світі з ландшафтною унікальністю, технологічністю, освіченістю населення, «веселим і цікавим» життям громадян, бо саме це демонструється в дорамах та відео-кліпах. Ще тридцять років тому асоціативний ряд був дещо іншим: японська гегемонія в 40-ві рр., військова слабкість, протистояння тоталітарній Північній Кореї. Південна Корея є яскравим зразком успішного міжнародного брендування країни засобами культури. Саме тому зараз говорять про феномен «корейської хвилі», а не лише корейської музики, власне К-поп, бо епітет «південнокорейський» вже асоціюється з якістю загалом – модного мас-маркету, косметики, електронних гаджетів, побутової техніки тощо.

Якщо молодіжна поп-музика 90-х у США–Європі втратила свого споживача завдяки його віковому дорослішанню. Ринкові пропозиції пішли саме за цим первинним слухачем, переорієнтувавшись на сольних виконавців та рокові гурти. А в Південній Кореї молодіжна поп-музика продовжувала розвиватись. Теперішній її стиль можна описати епітетом «надмірність»: у бендах – не 4–5 виконавців, як прийнято на Заході, а всередньому від 7 до 12. Найчисельнішим зараз є гурт NCT, що нараховує 21 учасника. Такий «кількісний трюк» є вигідним продюсерам, оскільки дозволяє урізноманітнити репертуар бенду: одночасно поєднати в колективі вокалістів, реперів і танцівників. Також це дозволяє мобільніше реагувати на запити слухачької аудиторії, робити відеокліпи яскравішими й видовищнішими.

Учасники гуртів проходять не лише кастинг, а й тривалу подальшу підготовку в мистецьких школах. З дітей 6–11 років починають формувати майбутніх айдолів – підліткових кумирів. Айдоли стають не лише професійними співаками, а й спортсменами, танцівниками, акторами, телеведучими, фотомоделями. Часом успіх в глядацької та слухачької аудиторії вимагає від них хірургічного корегування

зовнішності. Специфіка корейських кумирів полягає в тому, що вони не є просто привабливою оболонкою, за їх образом стоїть органічне освітнє наповнення. Айдоли намагаються бути близькими й доступними для своїх фанатів: часто проводять зустрічі, автограф-сесії, клубні концерти, беруть участь в ток-шоу, телевізійних вікторинах та експромтах, пишуть вірші, музику, сценарії, продюсують різноманітні проекти.

В 90-х рр. корейські продюсери копіювали візуальний стиль, ритміку та кліповий ряд популярних європейських й американських боу-та girl-бендів. Але якщо на Заході молодіжне захоплення такими гуртами поступово йшло на спад (дорослішали виконавці та їх слухачька аудиторія, кумири розпочинали сольну кар'єру, молодій слухачькій аудиторії імпував реп та електронна музика). Натомість в Південній Кореї молодіжна поп-культура все більше етнічно увиразнювалася й комерціалізувалася. Тепер до неї долучається наступне покоління європейських тінейджерів, які вже не знаходять гідних еквівалентів поп-бенд-руху на західних культурних теренах.

Однак популярність південнокорейської поп-культури в європейському та американському регіонах, на нашу думку, полягає не лише в особливостях К-поп, а в ціннісно-світоглядних настановах культури сучасного Заходу. Найбільш вживаним терміном для опису цього стану є поняття «метамодернізм». На думку авторів та легітиматорів цього терміну, Т. Вермюлена та Р. ван ден Аккера, метамодернізм є спробою заперечити ліберальний цинізм, розчарування й критицизм постмодернізму. Нова світонастанова характеризується такими якостями, як «нова щирість», «прагматичний романтизм», «поміркований фанатизм», «технологічний ідеалізм», «езотерична каузальність». Такі «часткові цінності» якраз притаманні тінейджерській субкультурі, однак на даний момент вони характеризують дорослий мейнстрім західної культури.

Таким чином, феномен популярності «корейської хвилі» на Заході є результатом резонування південнокорейських етнічно-національних культуротворчих процесів зі світоглядними настановами й естетичними запитамі метамодерної культури Заходу.

Список використаних джерел:

1. Вермюлен Т., ван ден Аккер Р. Заметки о метамодернизме. *Metamodern*. URL: <http://metamodernizm.ru/notes-on-metamodernism>
2. Тернер Л. Манифест метамодернизма. *Metamodern*. URL: <http://metamodernizm.ru/manifesto>
3. Ситалиева Ксения. Влияние «корейской волны» на экономику Южной Кореи. *Казанский вестник молодых ученых*. 2020. № 2. Т. 4. С. 124–129.